

22. oktober 2018

Kære medlem af sundhedsudvalget i Region Syddanmark

Tirsdag d. 23. orienteres du og det øvrige udvalg bl.a. om situationen på høreapparatområdet. Jeg var – som repræsentant for virksomheden Sonova og bestyrelsesmedlem i Private Audiologiske Klinikkers Sammenslutning (PAKS) - inviteret til samme møde for at give en orientering om, hvilke høreapparater vi udleverer gratis i den private sektor m.v. Desværre er vores deltagelse i mødet blevet aflyst, og der er nu alene afsat tid til, at en repræsentant for det offentlige sygehusvæsen kan fortælle om, hvilke høreapparater det offentlige udleverer. Det er en prioritering, undertegnede og PAKS beklager.

Vi har både relevante perspektiver på de offentlige ventelister – herunder konkrete forslag til, hvordan de nedbringes – samt en interessant portefølje af høreapparater, vi tilbyder borgere, der alene ønsker en gratis tilskudsdekket høreapparatløsning. Dem ville vi også gerne have haft lejlighed til at præsentere i tillæg med de servicekoncepter, vi arbejder med. I den private sektor tilbyder vi nemlig borgerne helstøbte løsninger – baseret på relevant teknologi, løbende tilpasning og service.

På den baggrund håber vi, at du vil bruge tid på at læse nedenstående forud for mødet tirsdag, når vi nu ikke får mulighed for selv at være til stede. Skulle der være et flertal i udvalget, der gerne vil have en uddybning, møder vi naturligvis gerne op til en præsentation.

Et frit valg kræver viden

I Danmark har borgerne som bekendt frit valg, når de skal have høreapparat. Spørgsmålet er imidlertid om valget reelt er frit. Frit valg kræver nemlig, at man ved, hvad man vælger imellem. I PAKS er det vores opfattelse, at rigtig mange borgere med et ukompliceret høretab ikke kender deres muligheder og derfor træffer valg vedr. deres høreelse på et mangelfuldt grundlag. Vi har tidligere henvendt os til udvalget og berettet om en ældre borger fra Odense-området, der fra sin plads på ventelisten havde udsigt til mere end to års ventetid. Da det blev hende klart, at hun kunne få et gratis høreapparat privat i løbet af få dage, blev hun glad. Men hun var også forundret: "Jeg vidste ikke, jeg kunne få et høreapparat gratis hos en privat forhandler". Som så mange andre, fortrinsvis ældre, kendte hun ikke sine muligheder. Manglende kendskab er blot én blandt flere barrierer for frit valg, hvilket også konkluderes i ministeriets nyligt gennemførte servicetjek af frit valg på høreapparatområdet¹.

Et flertal føler sig ikke velinformerede!

Når regionen i en undersøgelse², som regionen selv har gennemført, konkluderer, at "kun en meget lille del af patienterne har fravalgt det private på grund af manglende information, mens langt størstedelen angiver økonomi som en afgørende faktor" og videre, at der med "andre ord ikke (er) meget, der tyder på, at en øget kommunikationsindsats alene vil flytte flere patienter til private høreklinikker på nuværende tidspunkt", så må vi erklære os ganske uenige. Ja, faktisk må vi protestere mod en sådan konklusion på det foreliggende datagrundlag.

¹ Servicetjek af frit valg på sundhedsområdet, SUM 2018

² Afdækning af behov for kommunikationsindsats på Høreområdet, 17. august 2018. Region Syddanmark

For konsekvensen bliver, at mange borgere helt unødvendigt står på venteliste i måneder og år. Uden nogen lægefaglig begrundelse.

Hvis borgerne var klar over, at de kan blive behandlet gratis privat, ville 40% af de 43%, der svarede "ved ikke" eller undlod at svare på spørgsmålet om, hvorvidt de følte sig velinformede om "behandlingstilbud på private klinikker", næppe angive økonomi, som den væsentligste årsag til at vælge offentlig behandling frem for privat. At regionen bruger udsagnet fra under en femtedel af samtlige respondenterne som argument for ikke at tilbyde borgerne yderligere information om privat behandling er metodisk betænkeligt. Den politiske dom over undersøgelsen, håber vi, at du og udvalget selv vil fælde.

Er regionen reelt interesseret i at borgerne bruger det private behandlingsalternativ?

Efter PAKS' opfattelse burde konklusionen - på grundlag af de foreliggende data - være, at borgerne har fået utilstrækkelig information "om behandlingsmulighederne hos en privat høreapparatlleverandør", idet ca. 62% af respondenterne IKKE kan erklære sig delvist enig eller helt enig i, at de er velinformede om private behandlingstilbud. Regionen burde på den baggrund intensivere informationsindsatsen, hvis man har et reelt ønske om at nedbringe ventelisterne og til det formål vil bruge den behandlingskapacitet, der findes i den private sektor.

Set i lyset af undersøgelsen, regionens tidligere strategiske overvejelser vedr. nedbringelse af ventelisterne³ samt aktuel regional borgerinformation, er spørgsmålet om regionen reelt er indstillet på at slippe sit tag i borgere på venteliste. Set udefra ligner svaret et "nej".

Efter PAKS' opfattelse er systemet indrettet på en sådan måde, at alle i det offentlige behandlingssystem har fordel af at holde på patienterne. Regionen har fordel af at kunne regulere omkostningerne til høreapparatbehandling ved at begrænse adgangen til behandling. Det kan lade sig gøre fordi området ikke er omfattet af en behandlingsgaranti. De enkelte afdelinger får betaling efter hvor mange patienter de behandler og har derfor ikke nogen interesse i at sænke deres produktivitet. Desuden siger flere læger, udenfor citat naturligtvis, at behandling af ukomplicerede høretab er med til at finansiere de langt færre, men mere komplicerede høretabspatienter. Endelig er der personalets incitament til at holde på patienterne. Hvem ønsker at gøre sig selv overflødig?

Sundhedssystemet står over for store udfordringer de kommende år. Det ved udvalgets medlemmer bedre end nogen. Flere ældre og behandlingskrævende borgere kræver nytænkning. Hvem siger, at de offentlige hospitaler behøver at behandle ukomplicerede høretab fremover, fordi de engang har haft monopol på denne behandling? Der findes kun ideologiske argumenter for at bevare status quo – og ventelisterne.

Her er, hvad den private sektor tilbyder

I PAKS er vi optaget af, at borgerne får en samlet høreapparatløsning af en høj kvalitet – tæt på, hvor de bor og lever. En løsning af høj oplevet kvalitet implicerer efter vores opfattelse relevant teknologi, løbende justeringer heraf samt en god og individuelt afstemt service, der f.eks. tager udgangspunkt i, hvilket informations- og uddannelsesbehov den enkelte borger har.

---

³ Forslag til handleplan med henblik på nedbringelse af ventetiden til høreapparatbehandling. Region Syddanmark marts 2018.

De høreapparater PAKS-medlemmer tilbyder som "gratis apparater" matcher på alle måder den kvalitet og teknologi, som 90% af de offentligt udleverede høreapparater tilbyder jvf. regionens egen opgørelse. Der er naturligvis forskel fra det ene PAKS-medlem til det andet (akkurat som der er hospitalerne imellem), men fælles er, at kvalitet og service er noget vi tager meget alvorligt. Bl.a. derfor måler vi også løbende på kvaliteten af vores arbejde.

Hvilket mærke og hvilken teknologi den enkelte borger måtte ønske, er naturligvis op til den enkelte. Akkurat som den private audiologiske kliniks beliggenhed kan være en konkurrenceparameter. I den private sektor har borgeren altid et frit valg, hvad enten der er tale om høreapparatløsninger alene dækket af det offentlige tilskud eller suppleret af en vis egenbetaling.

For samfundet som helhed er privat behandling desuden forbundet med den væsentlige fordel, at vi inden for de enkelte virksomheder er i stand til at flytte vores ressourcer og bemanding, derhen hvor behovet er. I den private sektor kommer ressourcerne til borgeren – ikke omvendt.

Sidst men ikke mindst gælder det for den private behandling, at prisen på de services vi leverer, er kendt. Hvis en borger vælger at få sit høreapparat privat, koster behandlingen altid samfundet maksimalt kr. 6.477 i tilskudsperioden. Udleveres høreapparaterne via sygehus eller puljelæge ligger de samlede offentlige omkostningen ikke fast. Bemærk f.eks., at Amgros-priser er uden behandling, mens apparatpriser i det private er inklusive behandling. Samlet set er omkostningerne ved offentlig udlevering af høreapparater højere end ved privat udlevering jf. beregninger fra Sundheds- og Ældreministeriet⁴.

Der er mange fordele ved at borgere med et ukompliceret høretab får deres høreapparater privat. Undersøgelser viser, at privat udleverede høreapparater sjældnere ender i skuffen end offentligt udleverede høreapparater. Helt præcist ligger offentligt udleverede høreapparater fire gange så ofte uvirksomme hen. Kapacitet, borgernærhed og pris er andre fordele ved en privat løsning.

I den side ende er det imidlertid borgerens valg, der er afgørende for, hvor høreapparaterne udleveres. For PAKS er det vigtigt, at borgerne kender deres muligheder og kan træffe et frit og oplyst valg.

PAKS opfordrer dig, i din egenskab af medlem af sundhedsudvalget, til at arbejde for en bedre oplysning om private behandlingsalternativer for borgere på venteliste. Det er vores klare opfattelse, at det ikke alene vil nedbringe ventelisterne, give borgerne en bedre behandling, men også spare det offentlige penge. En sidegevinst vil være, at hospitalerne vil få flere ressourcer til at behandle de borgere, der har et kompliceret høretab, børn m.v., der kun kan hjælpes i det offentlige system.

Måtte du ønske yderligere oplysninger, står vi naturligvis til rådighed.

På vegne af PAKS

Peter Brøgger Andreasen, bestyrelsesmedlem

---

⁴ Ministersvar på spørgsmål nr. 396 (Alm. del) 2018. Estimeret sammenligning af omkostninger ved offentlig høreapparatbehandling og behandling via puljelæger.

